

LIETUVOS ŪKININKŲ SĄJUNGA

- Renginys:** COPA-COGECA darbo grupių „Javai“, „Aliejinės ir baltyminės kultūros“ posėdžiai.
- Vieta:** COPA-COGECA būstinė Rue de Treves 61, Briuselis, Belgija.
- Data:** 2019 06 07
- Dalyvis:** Zigmantas Aleksandravičius, LŪS Kupiškio skyriaus pirmininkas, Lietuvos grūdų augintojų asociacijos tarybos narys

ATASKAITA

Darbotvarkė:

Grupės „Aliejinės ir baltyminės kultūros“ posėdis

1. Darbotvarkės tvirtinimas.
2. Praėjusio posėdžio, vykusio 2019 m. vasario 28 d., protokolo tvirtinimas
3. Aliejinės kultūros: situacija rinkose ir perspektyvos, derlių prognozės
4. Baltyminės kultūros: situacija rinkose ir perspektyvos, derlių prognozės
5. Biodyzelinas:
 - a. Biodyzelino importas iš Argentinos
 - b. Anti kompensacijų tyrimas biodyzelino, kilusiam iš Indonezijos, importui
 - c. Direktyva (ES) 2018/2001 (RED II): antriniai teisės aktai apibrėžiantys kriterijus mažos rizikos netiesioginės žemės paskirties pakeitimo biodyzelinui sertifikavimui.

Bendras darbo grupių „Javai“ ir „Aliejinės ir baltyminės kultūros“ posėdis

6. BŽŪP po 2020 m.:
 - a. Padėtis ES institucijose
 - b. Copa-Cogeca pozicijos dokumentas: naujausia versija.
7. Klimato kaita: javų, aliejinių ir baltyminių kultūrų sektoriaus grupių indėlis: pasikeitimas nuomonėmis ir faktų dokumento atnaujinimas.
8. Europos Parlamento rinkimai: rezultatai ir jautrūs klausimai: apskrito stalo diskusija.
9. Kandidatų į Pilietinio dialogo darbo grupės pirmininko poziciją rinkimas: terminas birželio 21 d.

Grupės „Javai“ posėdis

1. Darbotvarkės tvirtinimas
2. Praėjusio posėdžio, vykusio 2019 m. vasario 28 d., protokolo tvirtinimas
3. Javai:
 - a. Pasėlių plotai
 - b. Situacija rinkose ir perspektyvos, Guido Seedler pranešimas
4. .Trašos:
 - a. Antidempingo priemonės taikomos prieš karbamido ir amonio nitrato, įvežamo iš Rusijos, Trinidado ir Tobago, JAV, importą.
 - b. Nauji reglamentai trašų pateikimui į rinką: antriniai teisės aktai: Komisijos darbo planas.
5. Kiti klausimai

Birželio mėnesio 7 d. dalyvavau Briuselyje vykusiuose COPA-COGECA darbo grupių „Javai“, „Aliejinės ir baltyminės kultūros“ posėdžiuose. Šį kartą posėdis vyko šiek tiek kitaip, nei buvome įpratę. Iš pradžių darbas vyko įprastai, nagrinėjome darbotvarkėje esančius klausimus. Vėliau diskusijos pasisuko į apmąstymus balsu: kas laukia Europos žemės ūkio, ar mes visi galvojame dar gyventi ir dirbti kaime? Ar turime ateitį? Nuo tos akimirkos posėdis įgavo visai kitą nuotaiką. Visi suklusome. Bet apie viską nuo pradžių.

Iš posėdžiui surinktų duomenų matyti, kad rapsų plotai ES pastoviai mažėja. Procesas vyksta dėl įvairių priežasčių: klimato kaitos, pastoviai mažų supirkimo kainų, didėjančio pasėlių kenkėjų antplūdžio, nuolat brangstančios technikos, chemijos, trąšų ir pan. Tik keliose ES šalyse, tame tarpe Lenkijoje, dar leidžiami naudoti neonikotinoidai beicavimui. Lenkijos atstovas J. Młodecki kelis kartus dėkojo savo žemės ūkio ministrui už tai, kad jo pastangų dėka lenkai neturi tokių problemų, su kuriomis susiduria kitos šalys.

Beveik visų šalių atstovai išsakė ūkininkų pergyvenimus dėl drėgmės trūkumo, kad beveik du mėnesius pasėliai negavo lietaus, todėl planuoja žymiai mažesnius derlius. Vokietijos ūkininkų atstovas liūdnai konstatavo, kad šių metų rapsų pasėliai sumažėjo iki 880 tūkst. ha vietoj paprastai augintų 1,1 mln. ha, todėl jų perdirbėjai jau 638 tūkst. t rapsų nupirko iš Ukrainos, 575 tūkst. t iš Rumunijos. Portugalijos, Ispanijos, Prancūzijos atstovai pranešė, kad maždaug po 10 dienų jie jau pradės kulti žieminius rapsus.

Apie šių metų derliaus prognozę kalbėjęs Vokietijos ekspertas reziumavo, kad rapsų kainos turėtų kilti, o kviečių pardavimo kainos neturėtų didėti dėl įvairių priežasčių. Bet prognozės lieka prognozėmis, jos dažnai nepasitvirtina. Prognozuotojai visada ras paaiškinimus, kodėl jos nepasitvirtino. Niekas negali šiandien tiksliai nuspėti, kas laukia pasaulio po 1,5 mėnesio, ypač kokie bus orai, kurie dėl besikeičiančio klimato yra permainingi ir t.t.

Labai įdomų pasiūlymą pateikė Lenkijos atstovas. Jis informavo, kad Lenkijos rapsų augintojai nutarė surinkti pinigų nuo auginamų rapsų plotų ir juos panaudoti bendroms priemonėms su bitininkais, t.y. įvairiems susitikimams, mokymams, išvykoms, kad geriau vieni kitus suprastų, palaikytų ir beprasmiškai nešvaistytų jėgų įvairiems nesutarimams. Pagalvojau, kad ir mums būtų aktualu imtis panašių veiksmų. Deja, mūsų ūkininkai labai vangiai rodo iniciatyvą, o kai reikalai pasisuka apie pinigus, dauguma jų numoja ranka. Tokia šiandien situacija Lietuvoje. Ji apgailėtina. (Beje, apie bites ir medų. Tam, kad bitės prineštų 0,5 kg medaus, jos turi aplankyti iki 2 mln. žiedų ir išskristi iš avilio apie 40 000 kartų.)

Prancūzijos agronomai kartu su meteorologais užbaigė 50 metų tyrimą apie klimato kaitos poveikį žemės ūkiui. Susirinkusiems grupių nariams pažadėta artimiausioje ateityje tą

tyrimą pristatyti. Visi ES grūdų augintojai su nerimu sutiko žinią, kad Kinijoje ir kt. šalyse masiškai naikinamos kiaulės dėl Afrikinio kiaulių maro grėsmės. Tai gerokai sumažins pašarų poreikį pasaulyje. Ne ką mažesnę įtaką grūdų kainai turės didžiulė įtampa tarp JAV ir Kinijos.

Posėdyje buvo aptarti ES atlikti vandens užterštumo nitratais tyrimai. Rezultatai nustebino. Parodytoje medžiagoje matyti, kad Lietuvos žemės yra mažiausiai užterštos nitratais, kartu su Švedija ir Suomija. Labiausiai užterštos Maltos, Vokietijos, Estijos, Belgijos žemės. Tai labai geras argumentas kalbantis su žiniasklaida ir labai konkretus atsakymas tiems, kurie kaltina, kad esame didžiausi teršėjai.

Diskusijose vienbalsiai skambėjo nuomonė, kad tie, kurie užsiima augalininkyste, turi labai stropiai skaičiuoti: tiksliai fiksuoti savo išlaidas ir labai tiksliai žinoti produktų savikainas. Tie žemdirbiai, kurie to nedarys, paprasčiausiai nesugebės išgyventi ir neturės kitos išeities kaip atsisakyti veiklos. Čekijos atstovas pasidžiaugė, kad jų šalyje užaugo labai gražus miežių derlius ir prašė visiems pranešti, kad jų pramonė pagamins pakankamą alaus kiekį.

Diskusijas, ginčus ir pamąstymus garsiai užvedė Prancūzijos atstovas savo pasisakymu apie įvykusius rinkimus į Europos Parlamentą, laukiamas permainas ES politikose, į žemės ūkio rėmimą nukreiptus kreivus ES visuomenės žvilgsnius ir iškeltais klausimais apie žemės ūkio ateitį. Savo kalbą jis pradėjo nuo to, kad jo nuomone gerą dešimtmetį ES žemės ūkis jau merdi ir, jeigu bus taip toliau, t.y. sulauksime vis daugiau apribojimų, suvaržymų, reikalavimų, nuobaudų, tai ES žemės ūkis pavirs muziejumi. Turint omenyje, kad iki 2050 m. pasaulyje žmonių padidės dar 2,5 mlrd., kad sumažės žemės plotai, tinkami žemdirbystei ir gyvulininkystei, jei ir toliau taip staigiai keisis klimatas, ES žemės ūkis neturi ateities perspektyvos. Jis teigė, kad ES žemės ūkio politika jam primena dviratį, kuris turi vairą, pedalus, ratus, balnelį, net skambutį, bet to dviračio ES kaimo žmonės nematė savo akyse, o svarbiausiai, kad jie nežino, kur su juo reiks važiuoti po 5,10,20 ar 30 metų. Po šio vaizdingo palyginimo salėje pasigirdo audringos ovacijos. Visi pritarė tokiems teiginiams ir išsivystė gyva, karšta diskusija. Jos metu buvo pasiūlyta rudenį susitikti su naujuoju eurokomisarų žemės ūkiui, su kitais ES Komisijos nariais, su europarlamentarais, ypač dirbančiais kaimo reikalų ir aplinkosaugos, biudžeto komitetuose.

Grūdų augintojų atstovų grupės diskusijose buvo nutarta palaikyti COPA-COGECA iniciatyvas aktyviai bendradarbiauti su žiniasklaida, skatinti ir organizuoti įvairių ES valdininkų išvykas į ES šalių kaimus, ruošti įvairių ES šalių žemės ūkio produktų prezentacijas. Viso to tikslas – parodyti ES visuomenei – miestų gyventojams, vartotojams, kad žemdirbiai nesame „blogiečiai“, ES problema, bet esama savo darbu ženkliai prisidedame prie kylančių iššūkių sprendimo. Tačiau iškyla kita problema. Visoms iniciatyvoms

įgyvendinti reikia nemažų pinigų. Iš kur jų paimti? Ir vėl reikia ES ūkininkams "susimesti", o šie nelinkę to daryti ir kartoja, kad pinigų neturi. Ne išimtis ir Lietuvos ūkininkai, kurių ašaros tokiais atvejais būna pupų dydžio. Akivaizdu, kad žemės ūkis įnirtingai puolamas viešosiose erdvėse ir žemdirbys apipilamas ne visada teisingais kaltinimais, savaime pats neatsilaikys. Todėl nieko nedarant, ateityje neliks ES biudžete ir tų pinigų, kuriuos šiandiena dar gauname per BŽŪP rėmimo fondus ir kurių dėka išgyvename. O į kaimą nukreipti tikrai nemažai. ES mastu tai sudaro šimtus mlrd. eurų, rajonuose – dešimtis milijonų...

Zigmantas Aleksandravičius

LŪS Kupiškio skyriaus pirmininkas